

Sanna-Kaisa Saloranta, Kirsi Hantula,
Tiina Härkönen och Elina Eerola

EFFEKTIV ANVÄNDNING AV VOXIT- PLATTFORMEN SOM STÖD FÖR BESLUTS- FATTANDE

Sitras promemoria

© Sitra 2026

Effektiv användning av Vokit-plattformen som stöd för beslutsfattande

Författare: Sanna-Kaisa Saloranta, Kirsi Hantula, Tiina Härkönen och Elina Eerola.
Författarna är experter inom Sitras program Demokratiinnovationer.

Redaktionssekreterare: Antti Lehtinen.

Layout: Grano Oy

ISBN 978-952-347-444-4 (PDF) www.sitra.fi

ISSN 2737-1034 (PDF) www.sitra.fi

Sitras promemorior är innehåll som producerats som bakgrund till vårt framtidsarbete.

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	6
Tiivistelmä	7
Summary	8
1. Introduktion till effektivt medborgardeltagande	9
2. Voxit-plattformens grunder	11
3. En högklassig Voxit-diskussion kräver tillräckligt med tid och resurser	16
4. Planering av en Voxit-diskussion	19
5. Genomförande av en Voxit-diskussion	23
6. Analys av en Voxit-diskussion	27
7. Utvärdering och uppföljning av effekter	31

Förord

Det demokratiska beslutsfattandet utmanas för närvarande från många håll. I Finland hotas den offentliga ekonomins hållbarhet av svag ekonomisk tillväxt och en åldrande befolkning. Samtidigt undergräver samhällets polarisering och gränsöverskridande kriser, såsom geopolitiska hot och klimatförändringar, vår förmåga att fatta beslut. Vår förmåga att klara oss och lyckas avgörs i stor utsträckning av hur vårt beslutsfattandesystem kan svara på dessa knepiga utmaningar i verksamhetsmiljön.

Erfarenheter från Finland och världen visar att demokratiinnovationer, såsom digitala deltagandeplattformar som sänker tröskeln för deltagande, kan stärka beslutsfattandet. När deltagandeplattformar används klokt i beslutsfattande och beredning av beslut kan medborgarnas synpunkter beaktas på ett verkningsfullt sätt i demokratiska beslutsprocesser.

Med hjälp av digitala deltagandeplattformar kan beslutsfattare få värdefull information från medborgarna – information om smärtpunkter kopplade till ärendet som ska avgöras, lösningsförslag baserade på erfarenhet från vardagen och nya idéer. Genom att involvera medborgare digitalt kan beslutsfattare också bekräfta observationer som redan framkommit i tjänstemannaberedningen eller stärka bedömningen av konsekvenserna av sina beslut. På så sätt fungerar medborgarnas röster som en viktig kompass i beslutsfattandet som visar riktningen mot mer hållbara lösningar med bredare acceptans.

I denna promemoria presenterar vi lärdomar som hittills erhållits i Finland från användningen av den digitala deltagandeplattformen Voxit som stöd för beslutsfattande. Plattformen med öppen källkod var tidigare känd under namnet Polis och utvecklades i USA för ungefär ett decennium sedan. Sitra tog plattformen till Finland 2023 och utvecklade i samarbete med DigiFinland en tillgänglig, mobiloptimerad version som uppfyller europeiska dataskyddskrav.

Sedan dess har aktörer inom den finländska offentliga förvaltningen organiserat nästan hundra medborgardialoger på Voxit-plattformen. Erfarenheterna har visat att Voxit-plattformen, som har låg tröskel och stödjer en konstruktiv medborgardialog, lämpar sig särskilt bra för beslutsprocessens inledande skede, då det finns behov av att få en omfattande lägesbild som stöd för beslutsfattandet och att höra en stor grupp medborgare.

Vi hoppas att vår promemoria inspirerar aktörer både inom den offentliga förvaltningen och på organisationsfältet att fundera på hur deras beslutsprocesser kan utvecklas till att bli mer medborgarorienterade med hjälp av digitalt deltagande och Voxit-plattformen. Publikationen erbjuder mycket praktisk information om Voxit samt om planering och genomförande av medborgardialoger på Voxit. Den är till hjälp både för experter som genomför Voxit-diskussioner och för beslutsfattare som beställer sådana diskussioner.

Hannu-Pekka Ikäheimo

Ledare, Sitras program Demokratiska innovationer

Sammanfattning

Medborgarnas deltagande i beredningen och fattandet av beslut kan stärka beslutsförmågan och bidra till socialt hållbara beslut. Förutsättningen är att medborgarna får delta i beslutsprocessen vid rätt tidpunkt och på ett meningsfullt sätt. Därför är det viktigt att noggrant planera deltagandet och välja de mest lämpliga metoderna för olika ändamål.

Denna promemoria ger vägledning i användningen av en metod för digitalt deltagande, nämligen deltagandeplattformen Voxit. Voxit är en lågröskelplattform utformad för att stora grupper ska kunna delta. Plattformen lämpar sig särskilt för beslutsprocessens inledande skede när det finns behov av att fördjupa den gemensamma lägesbilden. På plattformen diskuterar människor det valda ämnet genom att rösta på påståenden om ämnet och föreslå nya påståenden för de andra att rösta på. Deltagandet är anonymt, enkelt och snabbt, och trolling eller nättrakasserier är inte möjliga.

Organiseringen av Voxit-deltagandeprocessen delas in i tre viktiga arbetsfaser: planering av diskussionen, genomförande av diskussionen samt analys och rapportering av resultaten. Till den sista fasen hör även utvärdering av Voxit-processens effekter. Voxit-plattformen har redan använts i stor utsträckning i Finland, särskilt i kommuner och välfärdsområden. I denna promemoria presenteras lärdomar från Voxit-diskussionens alla tre arbetsfaser, som samlats in från diskussioner som ordnats i Finland. Läsaren får värdefulla tips bland annat om hur kommunikationen som stöder Voxit-diskussionen kan genomföras, om moderering av diskussionen samt om att skapa mångsidiga analyser.

För att säkerställa Voxit-processens effektivitet är det redan i planeringsskedet viktigt att säkerställa att processen har en tydlig ägare – en beslutsfattare eller beredare som är engagerad i att använda resultaten från Voxit-diskussionen som stöd i sitt arbete.

Tiivistelmä

Kansalaisten osallistuminen päätösten valmisteluun ja niiden tekoon voi vahvistaa päätöksentekokykyä ja auttaa tekemään sosiaalisesti kestäviä päätöksiä. Edellytyksenä on, että kansalaiset pääsevät osallistumaan päätöksentekoprosessiin oikeaan aikaan ja vaikuttavasti. Sen vuoksi on tärkeää suunnitella osallistuminen perinpohjaisesti ja valita tilanteeseen sopivimmat menetelmät.

Tässä muistiossa opastetaan yhden digitaalisen osallistumisen menetelmän, Vokit-osallistumisalustan käyttöön. Vokit on suurten joukkojen osallistumiseen suunniteltu matalan kynnyksen alusta. Alusta soveltuu erityisesti päätöksenteon alkuvaiheeseen, kun on tarve syventää yhteistä tilannekuvaa. Alustalla ihmiset keskustelevalt valitusta aiheesta äänestämällä aihepiiriä käsitteleviä väitteitä ja ehdottamalla muiden äänestettäviksi uusia väitteitä. Osallistuminen on anonymiä, helppoa ja nopeaa, eikä trollaaminen tai verkkohäirintä ole mahdollista.

Vokit-osallistumisprosessin järjestäminen jakautuu kolmeen tärkeään työvaiheeseen: keskustelun suunnitteluun, toteutukseen sekä tulosten analyysiin ja raportointiin. Viimeiseen vaiheeseen kuuluu myös Vokit-prosessin vaikutusten arviointi. Vokit-alustaa on käytetty Suomessa jo laajasti varsinkin kunnissa ja hyvinvointialueilla. Tämän muistion sivuilla käydään läpi Vokit-keskustelun kutakin työvaihetta koskevia oppeja, joita Suomessa järjestetyistä keskusteluista on saatu. Lukijalle annetaan arvokkaita vinkkejä muun muassa Vokit-keskustelua tukevan viestinnän toteuttamisesta, keskustelun moderoinnista sekä monipuolisen analyysin laatimisesta.

Vokit-prosessin vaikutusten varmistamiseksi jo keskustelun suunnitteluvaiheessa on myös tärkeää varmistaa, että prosessilla on selkeä omistaja – päätöksentekijä tai valmistelija, joka on sitoutunut hyödyntämään Vokit-keskustelun tuloksia työnsä tukena.

Summary

Citizen participation in the preparation and making of decisions can strengthen decision-making capacity and help achieve socially sustainable decisions. The prerequisite is that citizens can participate in the decision-making process at the right time and in a meaningful way. Therefore, it is important to thoroughly plan participation and choose the most suitable methods for the situation.

This memo provides guidance on the use of one digital participation method, the Voxit participation platform. Voxit is a low-threshold platform designed for the participation of large groups. The platform is particularly suitable for the early stages of decision-making when there is a need to deepen the shared situational understanding. On the platform, people discuss the chosen topic by voting on statements related to the topic and by proposing new statements for others to vote on. Participation is anonymous, easy, and fast, and trolling or online harassment are not possible.

The organisation of the Voxit participation process is divided into three important phases: planning the discussion, implementation, and analysis and reporting of the results. The final phase also includes evaluating the impacts of the Voxit process. The Voxit platform has already been widely used in Finland, especially in municipalities and wellbeing services counties.

This memo reviews the lessons learned from each phase of the Voxit discussion, based on experiences from discussions organised in Finland. The reader is given valuable tips on, among other things, implementing communication to support the Voxit discussion, moderating the discussion, and creating diverse analyses.

To ensure the impacts of the Voxit process, it is also important already at the planning stage to ensure that the process has a clear owner – a decision-maker or preparer who is committed to utilising the results of the Voxit discussion to support their work.

1. Introduktion till effektivt medborgardeltagande

I en livskraftig och fungerande demokrati är deltagande i beslutsfattandet en central rättighet för medborgarna. När medborgarna inkluderas i beslutsprocesser på ett verkningsfullt och rättidigt sätt blir medborgardeltagandet samtidigt en oundgänglig resurs för beslutsfattandet. När det genomförs på rätt sätt kan medborgardeltagande stärka beslutsfattandets kunskapsbas och hjälpa beslutsfattare att fatta mer övervägda beslut med bredare acceptans.

För att detta ska lyckas måste medborgarnas deltagande dock planeras och ledas strategiskt. Detta innebär att identifiera beslutsprocessernas olika faser, de viktigaste tidsfönstren för påverkan samt de frågor som det ska beslutas om. På så sätt undviks skenbart deltagande, som minskar medborgarnas förtroende för den offentliga förvaltningen och deras egna möjligheter att påverka. Skenbart deltagande förbrukar också de begränsade resurser som finns tillgängliga för medborgardeltagande.

Det finns många metoder för deltagande och det är viktigt att alltid välja den mest ändamålsenliga och effektiva deltagandemetoden. Kommuners och välfärdsområdets beslutsprocess fortskrider från initiativ eller ärendets inledande till beredning, beslutsfattande, genomförande och utvärdering. I varje skede av beslutsprocessen är det möjligt att involvera medborgare på olika sätt. Till exempel kräver kartläggningen av lägesbild, beredningsfasen, beslutsfattandet, genomförandet och konsekvensbedömningen åtminstone delvis olika deltagandemetoder.

Utöver beslutsprocessen påverkas valet av deltagandemetod bland annat av beslutets betydelse och omfattning samt det mål som satts för medborgardeltagandet. Strävar man med deltagandet efter att öka medborgarnas förståelse för den fråga som det ska beslutas om? Eller vill man tillsammans med medborgarna utveckla ett koncept eller en tjänst eller söka ett mandat från medborgarna så att det är möjligt att gå vidare i beslutsfattandet?

När en tydlig bild av dessa faktorer har skapats blir det lättare att identifiera vilka metoder för medborgardeltagande som är mest effektiva och lämpliga i den aktuella beslutsprocessen.

Digitala deltagandeplattformar och metoder som bygger på fysiska möten har olika styrkor

Digitala deltagandeplattformar är digitala tjänster som utformats enligt principer för konstruktiv interaktion och vars mål är att sänka tröskeln för deltagande och underlätta medborgarnas deltagande. En sådan plattform är Voxit, som behandlas närmare i följande kapitel.

Den centrala fördelen med digitala deltagandeplattformar jämfört med metoder som bygger på fysiska möten är att stora grupper av människor kan delta oberoende av tid och plats. Användningen av dem syftar till att beslutsfattandet bättre ska ta hänsyn till röster från dem som inte hör till de mest samhällsaktiva. Ofta är deltagandet på dessa plattformar anonymt. Därför är det möjligt att behandla även känsliga ämnen som många inte skulle vara beredda att diskutera ansikte mot ansikte eller under eget namn. De statistiska metoder som används av digitala deltagandeplattformar, och i allt högre grad även artificiell intelligens, skapar en helhetsbild av komplexa deltagardata och producerar sammanfattningar och visualiseringar som stöder förståelsen.

Den centrala fördelen med metoder som bygger på fysiska möten är däremot att de ger deltagarna möjlighet att tillsammans fördjupa sig i ämnen, lära sig och väga olika alternativ eller gå in på problemens grundorsaker. Exempel på sådana metoder är deliberativa medborgarpaneler och olika dialogmetoder.

Generellt kan man säga att medborgarna bör erbjudas både digitala metoder och metoder som bygger på fysiska möten så att alla människor har möjlighet att delta oberoende av till exempel ålder, bostadsort eller kunskapsnivå.

2. Voxit-plattformens grunder

Vad är Voxit-plattformen?

Voxit är en digital deltagandeplattform med låg tröskel som gör det möjligt för stora grupper att delta i beslutsfattande. Plattformen bygger på öppen källkod och är ett lättanvänt verktyg som kan användas i beredning och fattande av beslut för att kartlägga åsikter hos en stor grupp, till exempel kommuninvånare eller en organisations personal. Därmed ökar resultaten från diskussionen beslutsfattarnas och beredarnas förståelse för det ämne som behandlas och förbättrar beslutsfattandets kunskapsunderlag.

Medborgarna kan delta i en Voxit-diskussion med mobila enheter eller en dator. I Voxit-diskussioner röstar man på påståenden som är kopplade till det valda ämnet. Deltagarna kan också föreslå egna påståenden till diskussionen och på så sätt säkerställa att perspektiv som är viktiga för dem kommer fram.

Ett påstående som föreslås till plattformen kan vara skrivet på talspråk eller innehålla dialektuttryck – deltagarna har rätt att lyfta fram sådant som de själva upplever som viktigt och uttrycka sina åsikter på sitt eget sätt. Plattformen uppmuntrar medborgarna att uttrycka sina egna åsikter och ökar förståelsen av att det finns många olika perspektiv på det valda ämnet.

Voxit-plattformen producerar information om hur deltagarna har röstat på olika påståenden i realtid. Plattformen producerar en slutrapport i realtid där man bland annat kan se vilka påståenden en majoritet av deltagarna är överens om och i vilka frågor åsikterna är mest splittrade. Plattformen använder avancerad statistisk analys och delar dessutom upp deltagarna i olika åsiktsgrupper baserat på deras röstningsbeteende. Granskning på gruppnivå ger en nyanserad bild både av skillnaderna mellan grupperna och av de frågor där alla åsiktsgrupper är överens.

I Finland finns det flera tekniska tjänsteleverantörer som erbjuder plattformen som en tjänst för aktörer inom offentlig förvaltning och andra som är intresserade av Voxit. Organisationer som använder plattformen kan även beställa olika tilläggstjänster från tekniska leverantörer. Till exempel kan det visuella utseendet på Voxit-plattformens användargränssnitt anpassas så att det bättre motsvarar den egna organisationens behov.

Amerikanska The Computational Democracy Project publicerade plattformen Polis med öppen källkod i mitten av 2010-talet. Sitra tog plattformen till Finland 2023 och utvecklade den tekniskt för den finländska offentliga förvaltningens behov i samarbete med DigiFinland. År 2025 fattades ett beslut i Finland om att tekniskt ta avstånd från utvecklingen av den ursprungliga Polis-plattformen. Samtidigt ändrades plattformens namn i Finland till Voxit – delvis för att namnet Polis i ett tvåspråkigt land upprepade gånger orsakade förvirring och missförstånd.

Voxit-plattformen i korthet

- Voxit-plattformen är en deltagandeplattform med låg tröskel som är utformad för konstruktiv diskussion i stora grupper.
- Deltagandet på Voxit-plattformen är enkelt och snabbt. På plattformen röstar deltagarna på publicerade påståenden genom att hålla med, inte hålla med eller hoppa över påståendet.
- Trolling eller nättrakasserier förekommer inte eftersom det inte är möjligt att kommentera eller dela andra användares texter, vilket är vanligt på sociala medieplattformar.
- Medborgarna kan delta i diskussionen med en dator, surfplatta och smarttelefon, var och när det passar en själv, eftersom Voxit-plattformen är mobiloptimerad.
- På Voxit-plattformen finns ett översättningsverktyg som gör det möjligt för människor som talar olika språk att delta i samma diskussion.
- Deltagandet är anonymt och det krävs inget användarkonto eller inloggning. Den enda information som plattformen samlar in om deltagaren är den digitala enhetens IP-adress. Adressen samlas in för att plattformen ska kunna identifiera användaren. På så sätt visar plattformen inte samma påståenden igen för användaren om hen återvänder till diskussionen. Tjänsten kan användas även om användaren döljer sin enhets IP-adress.

Bild 1: Voxit-plattformens användargränssnitt

Voxit-plattformens enkla användargränssnitt fungerar på en smarttelefon, surfplatta och dator. Skärmbilderna är hämtade från en diskussion om arbetskraftsinvandring som ordnades av arbets- och näringsministeriet och Sitra hösten 2026.

svenska ▼

Vad tycker du om arbetskraftsinvandring?

Arbetskraftsinvandring påverkar Finland på många sätt. Den väcker känslor och delar åsikterna. Delta i webbdiskussionen och berätta vad du tycker! Du kan rösta på påståenden och föreslå nya som andra kan rösta på. Det är enkelt att delta och helt anonymt.

Webbdiskussionen ordnas av arbets- och näringsministeriet och Sitra. Den är öppen 24.8–20.9.2026. Det statligt ägda bolaget Motiva Oy ansvarar för den tekniska lösningen och modereringen.

Nya påståenden kan läggas till under de två första veckorna av diskussionen. Därefter kan deltagarna fortfarande rösta på de påståenden som finns i diskussionen. Resultaten från diskussionen sammanställs och lämnas till myndigheter och beslutsfattare som underlag för deras fortsatta arbete.

10/182

Tillbaka

Visa original

Finland behöver sänka språkkunskapskraven i sektorer som lider av arbetskraftsbrist där kunskaper i finska eller svenska inte är helt nödvändiga.

Håller inte med

Hoppa över /
neutral

Håller med

Saknas det ett centralt påstående i diskussionen?

Föreslå ett eget påstående till diskussionen ⓘ

Skriv här

Föreslå

Bildkälla: Voxit

Voxit-plattformen är inte ett enkätverktyg

Det som skiljer Voxit-plattformen från traditionella enkätverktyg är den centrala princip som styr utformningen av plattformen: viljan att ge medborgarna mer handlingsutrymme.

I enkätverktyg behåller den organisation som publicerar enkäten makten att avgränsa och definiera vilka frågor som behandlas i enkäten och med vilka termer man talar om dem. Utgångspunkten är att den organisation som publicerar enkäten redan har en tillräckligt heltäckande förståelse av temat för att kunna bedöma vilka frågor som ska behandlas och vilka som ska uteslutas.

I Voxit är utgångspunkten en annan. Den organisation som startar Voxit-diskussionen anger endast riktningen för temat genom att publicera 10–20 inledande påståenden på plattformen. Dessa inledande påståenden kallas för bakgrundspåståenden och idéutvecklande påståenden.

Med hjälp av bakgrundspåståenden kan arrangören under diskussionens gång följa om de önskade målgrupperna nås i tillräcklig utsträckning. De idéutvecklande påståendena startar diskussionen kring det valda temat. Deras syfte är att styra diskussionens ton och lyfta fram perspektiv som är kopplade till temat.

När deltagarna börjar föreslå egna påståenden i Voxit-diskussionen uppstår ofta helt nya perspektiv som arrangören inte har tänkt på. De påståenden som deltagarna lägger till kan också korrigera eller precisera de tankar som finns i de ursprungliga idéutvecklande påståendena eller föra diskussionen i en ny, till och med överraskande riktning. På detta sätt uppdateras innehållet i Voxit-diskussionen i takt med att deltagarna föreslår egna påståenden. Detta stärker deltagarnas handlingsutrymme när det gäller att definiera diskussionens tema och hur det behandlas.

På Voxit-plattformen kan deltagaren vid behov lämna diskussionen och återvända till den senare, till och med flera gånger. Till skillnad från enkätverktyg, där deltagarna behöver fylla i hela enkäten för att svaren ska kunna användas i en analys, bidrar varje klick från en deltagare på Voxit-plattformen till att berika resultaten. När en deltagare har röstat på minst sju påståenden kan plattformen placera hen i en av de åsiktsgrupper som bildas i diskussionen.

För vilket användningsområde lämpar sig Voxit-plattformen bäst?

Deltagandeplattformen Voxit bör användas i början av beslutsprocessen när man vill få en mer omfattande lägesbild som stöd för beslutsfattandet. Den resultatrapport som Voxit-plattformen producerar i realtid hjälper

beslutsfattare eller beredare att förstå i vilka frågor människor är eniga eller oeniga.

Voxit-plattformen lämpar sig särskilt väl för mångsidig granskning av ett snabbt framväxande nytt fenomen. I vår tidsålder av sociala medier kan en högljudd och skarp minoritet ofta få stor uppmärksamhet för sina åsikter. Då är det svårt för beslutsfattare att avgöra om dessa åsikter motsvarar en bredare allmän opinion.

Voxit-plattformen erbjuder en lösning på problemet: eftersom deltagandet är snabbt och enkelt kan Voxit locka även andra än de mest högljudda eller mest samhällsaktiva medborgarna att delta. På så sätt får man en mer nyanserad och realistisk bild av de teman som behandlas. Eftersom diskussionen är anonym är det möjligt att behandla även känsliga frågor på plattformen.

För att även grupper som är svårare att nå ska delta måste hela Voxit-processen ändå planeras noggrant med hänsyn till målgruppernas behov och särdrag.

För vilken användning passar Voxit inte?

Voxit-plattformen lämpar sig för många beslutsprocesser, men dess egenskaper stöder ändå inte all slags användning.

Voxit-plattformen bör inte väljas som metod för medborgardeltagande när man vill nå en liten grupp på under 100 personer. I genomsnitt föreslår ungefär var tionde deltagare ett påstående till plattformen. Ett stort antal deltagare på plattformen säkerställer att medborgarnas röst verkligen hörs i diskussionen.

Voxit bör inte väljas som metod om det är en förutsättning att alla deltagare har tillräcklig eller likvärdig förståelse av det ämne som behandlas. I Voxits diskussionsvy är det vid tidpunkten för denna rapport inte tekniskt möjligt att lägga till bakgrundsmaterial som alla deltagare automatiskt ser när de kommer till plattformen. Eftersom det i Finland inte krävs inloggning eller identifiering på plattformen kan diskussionens arrangör inte heller tekniskt begränsa deltagargruppen till endast dem som redan vet mer om ämnet.

I den fortsatta tekniska utvecklingen skulle det vara möjligt att införa stark autentisering på plattformen, samla mer detaljerade deltagardata eller erbjuda bakgrundsinformation, såsom videor, till exempel via ett formulär kopplat till plattformen. Voxit kan också integreras i en organisations slutna system om organisationen så önskar. Med dessa medel kan man vid behov välja ut eller begränsa deltagargruppen. Frivillig insamling av personuppgifter skulle också förbättra arrangörens möjligheter att informera deltagarna om hur beslutsprocessen framskrider. Det är dock viktigt att beakta

att varje steg som föregår själva Voxit-diskussionen minskar antalet deltagare betydligt. Därför bör man gå försiktigt fram i utvecklingen av sådana nya funktioner och samtidigt involvera medborgarna – Voxit-plattformens styrka är just dess användarvänlighet.

Om man vill involvera medborgare i digitalt faciliterat samskapande, idéutveckling eller prioritering av olika alternativ finns det digitala deltagandeplattformar som är bättre lämpade än Voxit. Voxits funktioner är medvetet begränsade till röstning på påståenden och möjligheten att föreslå nya påståenden. På så sätt är deltagandet lätt och snabbt och behåller en konstruktiv ton. Dessa designval stöder dock inte en djupare dialog mellan deltagarna.

Av samma anledning kan det vara nödvändigt att kombinera Voxit-diskussionen med en metod för djupare interaktion om man i samband med beslutsprocessen behöver söka lösningar på en mycket polariserad konflikt. I sådana processer är Voxit-plattformen ett bra verktyg i inledningsskedet. Den hjälper beslutsfattare att precisera förståelsen för de teman som skapar mest oenighet bland medborgarna.

Genom att koppla samman Voxit med en metod som leder deltagarna till att fördjupa sig i andras perspektiv och söka gemensam förståelse kan man i beslutsfattandet sannolikt komma närmare lösningar. Resultaten från Voxit-diskussionen kan till exempel fördjupa den gemensamma kunskapsbasen, som fungerar som en grund för jakten på lösningar med hjälp av metoder för mer intensiv interaktion. Resultaten från Voxit-diskussionen kan också styra rekryteringen av deltagare till nästa fas.

Rekommenderade metoder för djupare interaktion som kan kombineras med Voxit är till exempel ett fysiskt rundabordssamtal med flera perspektiv eller en deliberativ medborgarpanel. Vid användning av paneler, rundabordssamtal eller andra metoder för djupare interaktion bör man dock komma ihåg att organiseringen av en högkvalitativ och verkningsfull fysisk diskussion kräver noggrann planering, facilitering och resurser.

3. En högklassig Voxit-diskussion kräver tillräckligt med tid och resurser

Voxit-plattformen är inte en tekniskt lättanvänd plattform enbart för deltagaren, utan också för den som ordnar diskussionen. En Voxit-diskussion kan skapas och publiceras på plattformen på en halvtimme.

För att man ska få tillräckligt många lämpliga deltagare till Voxit-diskussionen och för att resultaten ska kunna kopplas till beslutsfattandet i rätt tid, bör man ändå reservera gott om tid för förberedelse och genomförande av Voxit-diskussionen, minst 2,5–3 månader.

Det är vanligt att organisationer som ordnar sin första Voxit-diskussion reserverar för lite tid för de egentliga förberedelserna, till exempel planeringen av kommunikation som stöder Voxit-diskussionen.

Innan man påbörjar planeringen och genomförandet av Voxit-diskussionen bör man också säkerställa att det finns tillräckligt med resurser för att genomföra diskussionen. I teamet som genomför diskussionen bör det ingå åtminstone en projektkoordinator, en moderator och en kommunikatör, men en person kan ha flera roller i diskussionen. Till exempel är projektkoordinatorn och diskussionens moderator ofta samma person.

Projektkoordinator

- planerar, koordinerar och gör upp en tidsplan för de olika faserna i Voxit-diskussionen
- följer upp hur de mål som fastställts för diskussionen uppnås
- ansvarar för den slutliga formuleringen av Voxit-diskussionens tema och beskrivning samt för utarbetandet av de bakgrunds- och idéutvecklande påståenden som startar diskussionen
- analyserar diskussionen och involverar de experter som behövs i analysen.

Kommunikatör

- väljer kommunikationskanaler utifrån målgrupper
- producerar kommunikationsmaterial och översättningar, uppdaterar webbplatser
- publicerar kommunikation i olika kanaler
- följer upp bakgrundspåståenden i syfte att nå målgruppen
- utarbetar tillsammans med koordinatören information om resultaten, såsom ett uttalande eller en resultatsammanställning för beslutsfattare och deltagare.

Moderator

- ser till att diskussionen modereras noggrant, rättvist och tillräckligt aktivt
- förbättrar deltagarupplevelsen och ökar deltagandet
- bildar sig en uppfattning om vad som diskuteras på Voxit-plattformen
- följer upp responslådan och rapporterar om responsen.

Genomförandet av en Voxit-diskussion delas grovt in i tre faser: planering av diskussionen, genomförande av diskussionen samt analys och utvärdering av diskussionens effekter.

I planeringsfasen utarbetas kommunikationen för Voxit-diskussionen och man säkerställer att diskussionen kopplas till beslutsfattandet. Genomförandefasen börjar när de bakgrunds- och idéutvecklande påståenden som startar Voxit-diskussionen publiceras. Under genomförandefasen ska arrangören också moderera diskussionen. När diskussionen avslutats går man vidare till analys, rapportering och slutligen utvärdering av effekter. Varje fas av Voxit-diskussionen och de arbetsuppgifter som hör till dem behandlas i följande kapitel.

EXEMPEL

Norra Karelens välfärdsområde fördjupade insikterna om klienternas utmaningar med mental hälsa och missbruk

År 2024 identifierades i Norra Karelens välfärdsområde ett behov av att uppdatera insikterna om de utmaningar som klienter med missbruk och mentala problem möter. I möten med klienterna hade det konstaterats att invånarna inte visste hur man får tillgång till tjänster eller vilka aktörer som erbjuder tjänster. För att rikta in kartläggningen på de grundläggande problemen beslutade välfärdsområdet att fördjupa lägesbilden genom att använda Voxit-plattformen och ett lösningsinriktat rundabordssamtal.

Voxit-diskussionen bekräftade att anhöriga till personer med psykiska problem och missbruk inte får tillräckligt med stöd och information. I diskussionen framkom också att invånare i Norra Karelen anser att det fortfarande finns mycket stigmatisering kopplad till missbruk och mentala problem i samhället. Effekterna av detta, till exempel på att söka vård, hade tidigare inte identifierats tillräckligt. Därför fördes frågan vidare till ett rundabordssamtal med flera perspektiv där olika intressenter deltog och där förståelsen av frågan ytterligare fördjupades.

I slutet av processen utarbetades ett uttalande som behandlades av de förtroendevalda i nämnden för främjande av välfärd och hälsa. Uttalandet delades till regionfullmäktige, påverkansorgan och kommunerna i regionen, och det ledde till många konkreta åtgärder och utvecklingen av en kontinuerlig modell för att stödja mental hälsa. I Norra Karelen startades bland annat en kampanj för stöd av den mentala hälsan som omfattade hela landskapet, utbildningen inom arbetet med mental hälsa och missbruk utvidgades och kompetensen inom dessa områden förbättrades i utvecklingen av vård- och servicekedjor samt klienthandledningen.

EXEMPEL

Kouvola uppdaterade sin strategi genom att involvera invånare via Voxit-plattformen

I Kouvola uppdaterades stadens strategi för den kommande fullmäktige-perioden när det nya fullmäktige inledde sitt arbete efter kommunalvalet 2025. Man ville i stor utsträckning involvera invånarna i strategiarbetet så att riktlinjerna för det nya fullmäktige skulle spegla invånarnas önskemål. Som hjälp användes Voxit-plattformen, där en diskussion om Kouvolas framtid startades. I diskussionen "I ett hurudant Kouvola vill du bo i framtiden" deltog 644 invånare.

Analysen av Voxit-diskussionen visade att invånarna i Kouvola anser att en av styrkorna i deras hemstad är den vackra och mångsidiga naturen och naturstigarna. Kouvola anses också vara en trygg plats att bo på där det finns mångsidiga boendeanternativ. Å andra sidan upplevdes möjligheterna till fortsatta studier efter grundskolan, arbetsmöjligheter inom olika områden och attraktionskraften för företagare som otillräckliga.

Resultaten från Voxit-diskussionen behandlades i Kouvolas stadsstyrelse och stadsfullmäktige och de frågor som invånarna lyfte fram påverkade formuleringarna i den nya stadsstrategin. I den uppdaterade strategin finns också mål som gäller företagande samt tillväxt i arbete och kompetens, som ett svar på de observationer som framkom i Voxit-diskussionen om sysselsättning och studiemöjligheter.

EXEMPEL

Republikens president och unga diskuterade säkerhet

Säkerhetsmiljön befinner sig för tillfället i förändring, vilket gör att beslutsfattarna i Finland behöver mer mångsidig förståelse än tidigare av hur medborgarna upplever sin egen säkerhet. Med anledning av detta ville republikens president Alexander Stubb och hans kansli våren 2025 kartlägga hur trygg finländska ungdomar upplever att deras vardag är. Vad tänker unga om säkerheten i Finland och Europa?

Det var viktigt för presidenten att unga skulle få uttrycka sig med egna ord och på sitt eget sätt.

Därför genomförde presidentens kansli, Sitra och Helsingfors stad en säkerhetsdiskussion riktad till högstadieelever på Voxit-plattformen. Cirka 170 elever från fem högstadieskolor i Helsingfors deltog i diskussionen. Diskussionen producerade ett rikt material, vars analys visade att ungdomarna fördelades på tre olika grupper baserat på hur de upplevde säkerheten. Grupperna skilde sig från varandra bland annat vad gäller de ungas inställning till jämlikhet och deras bedömningar av sin egen vardagstrygghet.

I slutet av processen användes resultaten från Voxit-diskussionen som underlag när republikens president mötte en grupp högstadieelever i en dialogbaserad diskussion om säkerhet i en skola i Helsingfors. Utifrån de goda erfarenheterna och lärdomarna från processen utarbetades till slut en verksamhetsmodell som även kan användas av andra beslutsfattare för att höra unga i viktiga samhällsfrågor genom att kombinera Voxit-plattformen med dialogbaserad diskussion.

4. Planering av en Voxit-diskussion

Kopplingen mellan diskussionen och beslutsfattandet

När beslutet att ordna en Voxit-diskussion har fattats är det dags att inleda arbetet med att säkerställa diskussionens effekter. Ur detta perspektiv är det centralt att Voxit-processen har en tydlig ägare redan från början. Vanligtvis är ägaren av Voxit-processen antingen en beslutsfattare eller en beredare som senare använder resultaten från Voxit-diskussionen som stöd i sitt arbete.

När förberedelserna för Voxit-processen inleds är det först viktigt att säkerställa att den beredare eller beslutsfattare som äger processen har tillräckliga kunskaper om Voxit som metod. I detta skede bör den som genomför Voxit-diskussionen och den beslutsfattare eller beredare som fungerar som processens ägare också tillsammans komma överens om hur diskussionen ska genomföras och hur temat ska avgränsas.

Därefter är det dags att tillsammans definiera målet för diskussionen. Samtidigt kan man säkerställa att processens ägare – en mycket central nyckelperson för att Voxit-diskussionen ska lyckas – verkligen engagerar sig i processen. Målet bör formuleras så, att resultaten från diskussionen kan kopplas till verkligt beslutsfattande. Om till exempel en kommun vill ge sina invånare möjlighet att påverka en ny strategi som är under beredning bör detta vara utgångspunkten för Voxit-diskussionen och man bör tillsammans med processens ägare fundera över vilken roll de medborgarsynpunkter som samlas in via Voxit-plattformen har i helheten.

Målet för Voxit-diskussionen formas genom att koppla resultaten till strategiprocessen i rätt tid och genom att konkretisera diskussionens mål med tydliga delmål och indikatorer som inte lämnar utrymme för tolkning.

Som stöd för planeringen av Voxit-diskussionens effekter kan man i planeringsfasen till exempel använda en processbeskrivning av beslutsfattandet eller organisationens årsklocka, där det framgår i vilka skeden och på vilket sätt invånarnas synpunkter faktiskt kan påverka beslutens innehåll. Planeringen av Voxit-diskussionens effekter inom offentlig förvaltning stöds också av välfärdsområdets eller kommunens förvaltningsstadga samt strategier som definierar invånarnas möjligheter till deltagande och påverkan. I välfärdsområdena och i vissa kommuner finns dessutom ett program för deltagande som styr användningen av alla metoder för medborgardeltagande.

Utöver processens ägare är det sannolikt att även andra viktiga intressenter kopplas till Voxit-diskussionens tema och genomförande, antingen inom den egna organisationen eller utanför den. Det är också viktigt att identifiera dessa intressenter redan i diskussionens planeringsskede och engagera dem i processen i tillräckligt god tid. Kontakter med intressenterna är sannolikt till nytta till exempel när man försöker säkerställa att Voxit-diskussionen får tillräckligt många lämpliga deltagare. I sådana situationer kan till exempel olika organisationer eller föreningar med koppling till diskussionens tema hjälpa till att nå de målgrupper som eftersträvas.

Formulering av effektlöftet

När målet för Voxit-diskussionen har definierats och de viktigaste intressenterna engagerats är det dags att formulera det effektlöfte som riktas till deltagarna. Detta bör också göras tillsammans med processens ägare, med beaktande av att ansvaret för att föra resultaten från Voxit-diskussionen vidare till beslutsfattandet i slutändan ligger hos den beslutsfattare eller beredare som äger Voxit-processen samt mer allmänt hos förvaltningen.

Det effektlöfte som utarbetas för Voxit-diskussionen sammanfattar hur och i vilken grad de medborgarsynpunkter som deltagarna framfört påverkar beslutsfattandet. Samtidigt ger det riktlinjer för analysen och kommunikationen av Voxit-diskussionen.

Även om det ofta är svårt att i förväg exakt bedöma deltagandets effekter bör man ändå i effektlöftet sträva efter att så konkret som möjligt beskriva vilka konsekvenser medborgardeltagandet får. Till exempel i en Voxit-diskussion om en kommunstrategi kan invånarna ges följande typ av effektlöfte:

“Invånarnas synpunkter jämförs med de nuvarande tyngdpunkterna i kommunstrategin och beaktas när den nya strategin utarbetas. Till slut berättar vi för invånarna vilken strategi fullmäktige godkände och i vilken utsträckning de invånarnas synpunkter beaktades som en del av kommunstrategin.”

Det är inte nödvändigt att publicera effektlöftet i denna form någonstans. Det kan snarare ses som ett verktyg för arrangören av Voxit-diskussionen, som hjälper till att reflektera över Voxit-processens effekter ur medborgarnas perspektiv. Effektlöftet sammanfattar tydligt varför medborgare ombeds delta och hur deras synpunkter kommer att beaktas i beslutsfattandet eller i beredningen av beslut. Medborgarna bör informeras om dessa aspekter redan i början, när Voxit-diskussionen publiceras och kommunikationen om den inleds.

Kommunikationen om deltagandets effekter bör fortsätta även efter att Voxit-diskussionen avslutats, eftersom det ökar transparensen i

beslutsfattandet och medborgarnas förtroende för beslutsprocessen. Man bör komma ihåg att berätta om effekterna även när effekterna på beslutsfattandet eller dess beredning är svåra att mäta eller relativt små.

Planering av kommunikationen

När kopplingen mellan Voxit-diskussionen och beslutsfattandet har säkrats kan planeringen av kommunikationen om Voxit-diskussionen börja. Till detta skede bör man reservera tillräckligt med tid.

Genom aktiv kommunikation som sker i flera olika kanaler kan man få människor att intressera sig för och använda sin tid till Voxit-diskussionen.

Därför rekommenderas det att man för varje Voxit-diskussion utarbetar en egen kommunikationsplan som innehåller huvudbudskap, kanaler, åtgärder och deras tidtabell samt ansvarspersoner.

När man planerar kommunikationen om Voxit-diskussionen bör man också komma ihåg att kommunikationen måste pågå under hela Voxit-processen: före, under och efter diskussionen. I praktiken går planeringen av kommunikationen om Voxit-diskussionen alltid hand i hand med uppdelningen av diskussionen i olika skeden. Voxit-diskussioner är vanligtvis öppna i 3–4 veckor, men deltagarna kan föreslå nya påståenden endast under den första halvan av diskussionen. Därför delas kommunikationen till Voxit-diskussionens deltagare grovt in i tre faser.

I den första fasen uppmanas deltagarna att gå till Voxit-plattformen för att föreslå nya påståenden och rösta. När det inte längre är möjligt att lägga till nya påståenden uppmanas de att rösta på de påståenden som publicerats på plattformen. När diskussionen har stängts tackas deltagarna för sitt deltagande och de informeras om hur deras deltagande påverkar beslutsfattandet.

Planeringen av kommunikationen om Voxit-diskussionen påverkas också av till exempel ämnets komplexitet och det antal deltagare man vill nå.

När det gäller kommunikationen måste arrangören också vara beredd att snabbt reagera på oväntade situationer som kan uppstå under Voxit-diskussionen, till exempel en omfattande offentlig diskussion om ämnet utanför Voxit-plattformen. I sådana situationer är det bra att projektkoordinatören och kommunikationen tar tillfället i akt och funderar över om diskussionen kan styras tillbaka till den konstruktiva diskussionen på Voxit-plattformen.

Tips till den som genomför en Voxit-diskussion: kommunicera i många kanaler

Det är viktigt att målgruppsinriktat planera kommunikationen om en Voxit-diskussion redan från början. Målet bör vara att tillgången till Voxit-diskussionen är så smidig som möjligt och att heltäckande information om diskussionen finns tillgänglig.

- Samla all central information om Voxit-diskussionen på ett ställe på den egna webbplatsen. När Voxit-diskussionen öppnas bör det från Voxit-plattformen finnas en direkt länk till denna information.
- Utöver den egna webbplatsen lönar det sig att kommunicera om Voxit-diskussionen även på andra sätt, till exempel genom att publicera ett pressmeddelande och marknadsföra diskussionen i sociala eller traditionella medier.
- Särskilt lokala medier kan vara intresserade av att rapportera om Voxit-diskussionen, speciellt om ämnet redan har väckt offentlig diskussion. Det lönar sig också att fortsätta samarbetet med lokala medier efter att Voxit-diskussionen avslutats, så att också resultaten och analysen får större uppmärksamhet.
- En rekommendation från en deltagare är det mest övertygande budskapet. På Voxit-plattformen och i allt kommunikationsmaterial lönar det sig därför att uppmuntra deltagarna till att sprida information om diskussionen och bjuda in andra att delta.
- Responslådan är ett valfritt men ofta nyttigt tillägg till Voxit-diskussionen. Via responslådan kan deltagarna dela med sig av sina åsikter om diskussionsplattformens funktion eller hur diskussionen fungerar, eller rapportera ett tekniskt fel.

5. Genomförande av en Voxit-diskussion

Utarbetande av ämnesbeskrivning samt bakgrunds- och idéutvecklande påståenden

Genomförandefasen av Voxit-diskussionen inleds när diskussionen publiceras för deltagarna. För att diskussionen ska komma i gång på ett bra sätt utarbetar arrangören först cirka 15–20 idéutvecklande påståenden och bakgrundspåståenden för att starta diskussionen på plattformen samt en ämnesbeskrivning som publiceras tillsammans med diskussionen.

I deltagarens användargränssnitt visas ämnesbeskrivningen direkt under diskussionens rubrik. Den är en kort text på några rader som preciserar det ämne som anges i rubriken. Avgränsningen av ämnet är ett av de viktigaste elementen för att en Voxit-diskussion ska lyckas. Ämnet måste kunna avgränsas så noggrant att det faktiskt styr diskussionen och modereringen på plattformensamt vägleder analysen av resultaten.

Vanligtvis anger ämnesbeskrivningen som publiceras i diskussionsvyn också vilken aktör som ordnar Voxit-diskussionen och varför man vill höra medborgarnas åsikter. Samtidigt hänvisar den deltagarna till ytterligare information på arrangörens webbplats.

De idéutvecklande påståendena i Voxit-diskussionen är påståenden kopplade till ämnet som startar diskussionen. De ska vara tydliga och lätta att förstå. De idéutvecklande påståendena ska formuleras så att deltagaren i Voxit-diskussionen kan ta ställning till dem genom att hålla med eller inte hålla med.

Det är viktigt att satsa på formuleringen av de idéutvecklande påståendena, eftersom de styr diskussionens riktning och ton. Det är bra att säkerställa att olika åsikter finns representerade bland de idéutvecklande påståendena. Målet bör vara att det bland påståendena finns både sådana som skapar enighet och sådana som skapar oenighet bland deltagarna. Det rekommenderas att använda experter vid utformningen av dem för att säkerställa att de inte innehåller sakfel.

Exempel på idéutvecklande påståenden från en Voxit-diskussion riktad till högstadiel elever som Sitra genomförde 2025 med temat säkerhet och trygghetskänsla

I början av diskussionen publicerades totalt 23 idéutvecklande påståenden på Voxit-plattformen. Av dessa skrevs 17 på finska och tre på svenska, eftersom både finskspråkiga och svenskspråkiga högstadiel elever deltog i diskussionen.

- 1.** Det borde vara obligatoriskt att utföra värnplikt även för kvinnor i Finland.
- 2.** Jag är orolig över Europas säkerhet.
- 3.** Jag litar på att man i Finland är väl förberedd för olika krissituationer.
- 4.** Antalet poliser eller väktare bör ökas på platser där många ungdomar rör sig.
- 5.** En förutsättning för ett tryggt Finland är att vi respekterar mångfalden hos varandra.

Även bakgrundspåståendena i Voxit-diskussionen ska skrivas i form av påståenden. Med hjälp av dem kan man till exempel ta reda på deltagarnas ålders- och könsfördelning, bostadsort eller utbildningsbakgrund.

Under diskussionen hjälper bakgrundspåståendena arrangören att avgöra om de önskade målgrupperna nås. Om antalet deltagare i någon målgrupp riskerar att bli för litet kan arrangören reagera genom att rikta mer kommunikation till gruppen medan diskussionen fortfarande pågår.

Exempel på bakgrundspåståenden från den nationella diskussionen Vad tycker du, Finland? som Sitra genomförde 2023

- 1.** Jag bor i en stad med över 50 000 invånare
- 2.** Jag är under 35 år
- 3.** Jag är medlem i ett parti
- 4.** Jag har en högskoleexamen

Moderering av en diskussion

När Voxit-diskussionen har startat inleds modereringen av diskussionen. Genom att moderera diskussionen aktivt kan arrangören stödja en mångsidig och högklassig medborgardialog. God moderering stärker rösten hos de som deltar i diskussionen och förbättrar deltagarupplevelsen samt kvaliteten på resultaten.

I Voxit-diskussioner sköter projektkoordinatören vanligtvis också modereringen. Utöver denne är det bra att minst en annan person är beredd att moderera. Då kan modereringen fortsätta även om projektkoordinatören blir sjuk eller plötsligt måste prioritera andra arbetsuppgifter.

Ett modereringsteam på två personer kan också reagera mer flexibelt om det plötsligt uppstår en ökning av deltagare på Voxit-plattformen och många nya påståenden föreslås. I en Voxit-diskussion med några hundra deltagare tar modereringen vanligtvis inte mer än en eller två timmar per dag, men behovet av tid ökar i takt med antalet deltagare.

När man förbereder modereringen är det ändå bra att i förväg vara beredd på att arbetet inte är helt enkelt. Även om moderatorerna i

Voxit-diskussionen har tydliga modereringsregler som stöd måste man ändå kontinuerligt tolka hur enskilda föreslagna påståenden ska bedömas i ljuset av dessa regler. Arbetet blir lättare om man kan diskutera gränssfall med andra moderatorer eller expertkollegor.

Modereringsfrågor som bör avgöras innan diskussionen startar

Modereringen är lättare när alla centrala beslut som gäller resurser och modereringens linje har fattats tillsammans redan innan Voxit-diskussionen inleds.

Modereringsresurser

- Bestäm när moderering ska göras och informera om principen i informationen om Voxit-diskussionen på arrangörens webbplats. En god praxis är till exempel att moderera deltagarnas föreslagna påståenden 1–2 gånger per dag varje vardag.
- När man planerar modereringsresurser bör man beakta att behovet av moderering upphör när det inte längre är möjligt att lägga till nya påståenden i diskussionen. Vanligtvis sker detta halvvägs in i Voxit-diskussionen.

Moderering på förhand eller i efterhand?

- Ska påståenden tas med i diskussionen direkt och modereras i efterhand eller ska de först gå till en modereringsskö och publiceras efter granskning? I de flesta fall rekommenderas förhandsmoderering för att hålla diskussionen hanterbar.

Mål för antal påståenden och tidsplan

- Beroende på målgruppens storlek, diskussionens tidsplan och mängden kommunikation kan målet till exempel vara 50–250 påståenden från deltagarna. Det förutbestämda målet bör följas aktivt via Voxit-plattformens modereringsvy när diskussionen har startat.

Modereringsregler

- Utarbeta transparenta och tydliga modereringsregler för diskussionen som definierar gränserna för acceptabel diskussion och stöder de praktiska besluten i modereringen. Publicera modereringsreglerna på webbplatsen på samma plats som den övriga informationen om Voxit-diskussionen.

Modereringspraxis

- Utarbeta gemensam modereringspraxis för moderatorerna. Fundera tillsammans på till exempel om talspråk ska tillåtas i publicerade påståenden. Får stavfel synas?

Godkännande av grova påståenden

- I Voxit-diskussioner förekommer ibland också grova åsikter som kan kännas obekväma för moderatorn. Publiceringen av sådana påståenden bör inte undvikas om de inte är tydligt kränkande eller fientliga. De bör ses som nyttiga signaler och en möjlighet att ta reda på hur mycket stöd sådana åsikter har hos den bredare deltagargruppen eller hur de hänger samman med andra åsikter inom en viss åsiktsgrupp.

Tabell 1: Moderatorns arbetsmall

Voxit-diskussionens moderering underlättas av en gemensam arbetsmall för moderatorerna. Med hjälp av den behåller moderatorerna en gemensam förståelse av de påståenden som publicerats och avvisats på Voxit-plattformen.

Godkänt påståendes identifierare (från rapporten)	Påståendetext (exempel)	Typ av påstående	Godkänt påståendes ordningsnummer	Tema: Vardagens färdmedel	Tema 2: Cykling	Tema 3: Stads-kultur
0	Jag är under 30 år	Bakgrunds-påstående	1			
1	Jag önskar sandning av cykelvägar året runt	Idéutvecklande påstående	2		1	
2	Breda och trygga gångvägar visar att bostadsområdet är barnvänligt	Idéutvecklande påstående	3			1
3	Snabba elsparkcyklar på cykelvägar är verkligen skrämmande	Deltagarens påstående	4		1	
7	Jag får alltid arga blickar, fast jag cyklar enligt anvisningarna på torget	Deltagarens påstående	5			1
			Totalt:	Totalt:	Totalt:	Totalt:

6. Analys av en Voxit-diskussion

Voxit-rapporten utgör grunden för analysen

Analysen av en Voxit-diskussion utgår alltid från den resultatrapport som plattformen producerar i realtid. Rapporten ger en snabb överblick över antalet deltagare i Voxit-diskussionen och deras aktivitetsnivå. Utifrån den är det lätt att skapa en bild av i vilka frågor det råder bred enighet bland deltagarna och i vilka frågor åsikterna är mer delade. Den mer detaljerade analysen av resultaten stöds också av de åsiktsgrupper som plattformen bildar utifrån deltagarnas röstningsbeteende. Skillnader och likheter mellan dessa åsiktsgrupper kan granskas i resultatrapporten.

När den person som analyserar Voxit-diskussionen har fått en god bild av resultaten genom att granska resultatrapporten kan analysen preciseras och fördjupas med hjälp av anvisningarna nedan. När analysen görs bör man komma ihåg att Voxit som metod för deltagande befinner sig mellan kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder.

Detta påverkar analysen på så sätt, att resultaten bygger lika mycket på en analys av deltagarnas röstningsdata som på en innehållsanalys av påståendena. Analysen blir ofullständig om den som analyserar endast fokuserar på siffror eller endast på innehåll.

Ibland kan ett enda påstående som en deltagare lagt till i diskussionen avslöja ett betydande perspektiv eller en erfarenhet som tidigare varit dold och som förvånansvärt många andra också kan identifiera sig med.

Sammanfatta huvudobservationerna i en resultatrapport för beslutsfattare

När analysen av Voxit-diskussionen har slutförts är det dags att utarbeta en presentation av resultaten för beslutsfattaren. I presentationen bör diskussionens viktigaste observationer sammanställas med utgångspunkt i att en upptagen beslutsfattare inte har tid att sätta sig in i resultaten på djupet. Vad är det viktigaste som beslutsfattaren behöver veta om Voxit-diskussionen och dess resultat? Presentationen av resultaten ska sammanfatta dessa observationer i ett huvudbudskap och några centrala observationer som stöder huvudbudskapet. I rapporten bör man också beskriva de åsiktsgrupper som bildats i Voxit-diskussionen och skillnaderna mellan dem.

Det rekommenderas att man i det material som utarbetas för beslutsfattaren endast använder de datavisualiseringar som Voxit-plattformen automatiskt producerar med eftertanke. Visualiseringarna kan också utelämnas helt. På så sätt kan beslutsfattaren fokusera på diskussionens innehåll och resultat.

Exempel på innehåll i presentationsmaterial

- 1.** Sammanfattning: centrala observationer
- 2.** Vad eftersträvades med Voxit-diskussionen och varför
- 3.** Diskussionens centrala nyckeltal
- 4.** Vad ville deltagarna diskutera
- 5.** Hur åsikterna fördelade sig om olika påståenden
- 6.** Åsiktsgrupper och de brobyggande påståenden som förenar dem
- 7.** Genomförarens observationer
- 8.** Ytterligare information om Voxit-metoden

Analys av material från en Voxit-diskussion i 7 steg

1. Gå igenom målen

Allt behöver inte analyseras. Gå igenom de mål som satts upp för Voxit-diskussionen och klargör vad man vill ta fram ur det omfattande data-materialet.

2. Lyft fram diskussionens centrala nyckeltal

Lyft fram omfattningen av diskussionen och bekräfta medborgarnas aktiva deltagande med hjälp av följande nyckeltal:

- Hur många deltog i diskussionen? Uppnåddes det önskade antalet deltagare?
- Hur många röster gavs i diskussionen?
- Hur många påstående använde arrangörerna för att starta diskussionen?
- Hur många påstående lade deltagarna till i diskussionen?

3. Lyft fram diskussionens sammansättning och representativitet

Det är viktigt för beslutsfattaren att på en övergripande nivå förstå vilka grupper som deltog i Voxit-diskussionen och vilka målgrupper som man lyckades nå bäst. Denna information får man fram för analysen genom att granska diskussionens bakgrundspåståenden. I analysen är det dock viktigt att beakta att Voxit-plattformen inte fungerar som ett enkätverktyg. Det är inte möjligt att gruppera deltagarna i olika grupper baserat på bakgrundspåståenden och jämföra deras röstningsbeteende. På Voxit-plattformen utgör de olika åsiktsgrupperna grunden för analysen.

4. Tematisera eller klassificera materialet enligt målen

De påstående som medborgarna föreslår i Voxit-diskussionen innehåller vanligtvis ett brett spektrum av olika perspektiv, farhågor, lösningsförslag, principer och önskemål. Ett sätt att analysera dessa påståenden mer ingående är att dela in dem i olika kategorier. När påståendena har kategoriserats i ändamålsenliga teman kan analysen fortsätta till exempel genom att granska vilka farhågor som delar deltagarnas åsikter eller vilka lösningsförslag som får stöd från alla åsiktsgrupper. Samtidigt kan man lyfta fram de teman som deltagarna har föreslagit flest påståenden om i Voxit-diskussionen. När dessa teman rangordnas enligt popularitet framgår det konkret vilka frågor deltagarna väljer att diskutera när de får möjlighet att fritt diskutera ett visst ämne.

5. Beskriv, komplettera och namnge åsiktsgrupperna

Rikta sedan uppmärksamheten mot de åsiktsgrupper som Voxit-plattformen har skapat. Börja med att granska hur många och hur stora åsiktsgrupper som bildats i diskussionen. Analysera därefter dessa gruppers unika röstningsbeteende i relation till varje påstående som publicerats på Voxit-plattformen. Granska också om det i någon åsiktsgrupp finns anmärkningsvärt få eller många deltagare som har varit överens om ett bakgrundspåstående.

Ge åsiktsgrupperna beskrivande namn och karakterisera dem på ett sätt som hjälper även beslutsfattaren att bättre förstå relationerna grupperna emellan och diskussionen som helhet. Gör beskrivningen mer levande genom direkta citat från påståendematerialet som illustrerar skillnaderna mellan åsiktsgrupperna.

6. Lyft fram brobyggande påståenden mellan åsiktsgrupper

När skillnaderna mellan åsiktsgrupperna har beskrivits, övergå till att granska i vilka frågor gruppernas åsikter sammanfaller. Rikta särskilt uppmärksamheten mot så kallade brobyggande påståenden. Det är påståenden som en majoritet i alla åsiktsgrupper är överens om. Ett sådant brobyggande påstående kan till exempel vara ett lösningsförslag som oväntat får stöd av alla grupper. Brobyggande påståenden kan erbjuda en god utgångspunkt för att bygga gemensamt förtroende även i polariserade situationer.

7. Relatera och lyft fram egna observationer

Analysera och tolka de observationer som gjorts utifrån Voxit-materialet även i relation till andra tillgängliga informationskällor, såsom expertmaterial som tagits fram som stöd för beslutsfattandet eller tidigare opinionsundersökningar. Vilka överraskande, motsägelsefulla eller betydelsefulla observationer framträder i materialet jämfört med annat material? Vilka tidigare resultat bekräftar eller fördjupar Voxit-resultaten? I vilka avseenden skiljer sig resultaten från tidigare resultat?

Beskriv i analysen samhällskontexten för Voxit-diskussionen och visa tydligt hur den syns i resultaten. Framkommer det i de påståenden som medborgarna föreslår någon aktuell händelse eller kontrovers i kommunen eller regionen? Fångade nyhetsmedier upp ämnet och från vilket perspektiv rapporterade de om Voxit-diskussionen medan den pågick?

Komplettera slutligen analysen med egna observationer som gjorts under Voxit-diskussionens gång. Du kan till exempel i detta skede även ta med de påståenden från medborgarna som har modererats bort och analysera om de behandlar liknande teman som de publicerade påståendena.

7. Utvärdering och uppföljning av effekter

En högklassig Voxit-process bör alltid avslutas med en utvärdering av effekterna. Utvärderingen är en väsentlig del av processen av åtminstone två skäl. En systematiskt genomförd utvärdering av effekterna skapar en grund för att utveckla framtida Voxit-processer långsiktigt och målinriktat. Den visar vilka aspekter som fortfarande behöver utvecklas för att organisationen i framtiden ska kunna använda Voxit-plattformen ännu mer effektivt som stöd för sitt beslutsfattande.

Den information som erhålls från utvärderingarna av Voxit-processernas effekter är också viktig att samla in och kombinera med information om effekterna av andra deltagandemetoder som organisationen använder. När organisationen systematiskt samlar in information om effekterna av de deltagandemetoder som används kan medborgardeltagandet utvecklas genom att analysera deltagandets effekter, dess upplevda meningsfullhet samt hur möjligheterna till deltagande har förverkligats. Genom att följa deltagandet får organisationen också information om hur deltagandet har bidragit till att uppnå organisationens strategiska mål.

All denna information behövs när man ska motivera varför medborgardeltagande bör utvecklas eller varför det lönar sig att satsa på det. Endast genom att jämföra olika deltagandemetoders räckvidd, nödvändiga resurser och förverkligade resultat kan processer för medborgardeltagande styras och utvecklas strategiskt.

I utvärderingen av Voxit-diskussionen mäts effekterna på beslutsfattandet

En Voxit-diskussion bör alltid kopplas till en berednings- eller beslutsprocess. Därför bör effekterna av diskussionen i första hand utvärderas ur dessa perspektiv.

Andra relevanta indikatorer är sådana som bidrar till att utveckla deltagandeprocessen ur medborgarnas perspektiv eller som underlättar jämförelsen av Voxit-plattformen med andra deltagandemetoder som används i organisationen.

Exempel på indikatorer kopplade till beslutsprocesser och beslutsfattandets kultur

- Effekter på tjänstemannabeslut eller politiska beslut
- Effekter på beredningen av beslut
- Effekter på beslutsfattandets kultur
- Effekter på organisationens kompetens eller kapacitet när det gäller digitalt medborgardeltagande
- Effekter på organisationens beslutsprocesser och strukturer

Exempel på indikatorer kopplade till genomförandet av Voxit-processen

- Antal arbetstimmar i de viktigaste arbetsfaserna
- Kostnader för processen, till exempel inköp av Voxit-plattformen, kostnader för tjänsteleverantörer, kommunikationskostnader
- Antal deltagare och antal påståenden som deltagarna har lagt till
- Den eftersträlvade målgruppens demografi jämfört med deltagarnas faktiska demografi
- Respons på diskussionen

Hur får jag tillgång till Voxit-plattformen?

I Finland finns det redan flera tjänsteleverantörer som erbjuder Voxit-plattformen som en tjänst för både aktörer inom den offentliga förvaltningen och till exempel organisationer. Eftersom Voxit är en programvara med öppen källkod är det också möjligt för en organisation att installera plattformen på sina egna servrar.

Aktuell information om leverantörer av Voxit fås av sammanslutningen för Voxit-plattformen. Sammanslutningen grundades 2025 och har till uppgift att samordna den fortsatta utvecklingen av Voxit-plattformen för behoven inom Finlands och också andra europeiska länders förvaltning. Sammanslutningens verksamhet samordnas av Finlands centrum för öppna informationssystem, COSS rf.

Till Voxit-sammanslutningen kan tekniska tjänsteleverantörer samt organisationer som använder plattformen ansluta sig som medlemmar, både från den offentliga förvaltningen och till exempel organisationsfältet. Medlemskapet kräver ingen teknisk kompetens.

SITRa

SITRAS PROMEMORIA 15.9.2026

Sitras promemior är innehåll som produceras
som bakgrund till vårt framtidsarbete.

ISBN 978-952-347-444-4 (PDF) www.sitra.fi

SITRA.FI

Östersjögatan 11–13
PB 160

00181 Helsingfors
Tfn +358 294 618 991
LinkedIn @Sitra